

HỘI THẢO VỀ VỆ SINH AN TOÀN THỰC PHẨM TRONG HOẠT ĐỘNG XUẤT KHẨU RAU CỦ QUẢ VIỆT NAM SANG THỊ TRƯỜNG CHÂU ÂU

Hà Nội , 31/7/2013

THỰC TRẠNG VẤN ĐỀ VỆ SINH AN TOÀN THỰC PHẨM Ở VIỆT NAM VÀ GIẢI PHÁP ĐỂ ĐẢM BẢO VỆ SINH AN TOÀN THỰC PHẨM TRONG XUẤT KHẨU RAU, QUẢ

Nguyễn Thị Tân Lộc – Viện Nghiên cứu Rau quả
Nguyễn Đình Thi – Đại học Nông nghiệp Hà Nội

Hà Nội, 31/07/2013

BỐI CẢNH (1)

➤ Vấn đề vệ sinh an toàn thực phẩm ở Việt Nam là một vấn đề lớn và luôn là vấn đề được các cấp các ngành quan tâm.

➤ Ở Việt Nam **Thông tin về tình hình ngộ độc thực phẩm trong giai đoạn từ 2007 đến 6/2013**

Năm	Số vụ ngộ độc	Số người mắc	Số chết	Số đi viện
2007	247	7.329	55	5.584
2008	205	7.829	62	6.525
2009	152	5.212	35	4.137
2010	175	5.664	51	3.978
2011	148	4.700	27	3.663
2012	168	5.541	34	4.335
2013*	87	1.856	18	1.649

Ghi chú: * Tính 6 tháng đầu năm.

Nguồn: Cục Vệ sinh an toàn thực phẩm, Bộ Y tế, 7/2013

BỐI CẢNH (2)

➤ Trên thế giới: 200 báo cáo từ 193 quốc gia về các vụ ngộ độc (từ WHO).

➔ Tiến sĩ Margaret Chan nhấn mạnh: *"Một lần nữa, tôi xin khẳng định, VSATTP là vấn đề chung của cả nhân loại chứ không của riêng một nước nào"*.

➤ Thực trạng vệ sinh an toàn rau, quả ?

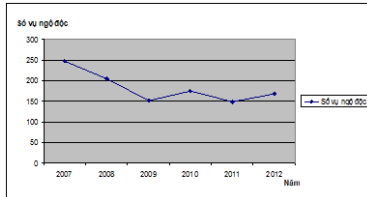
Hà Nội:
80% mẫu rau ngót "tắm" thuốc độc

Những loại rau, quả có nguy cơ cao mất an toàn thực phẩm

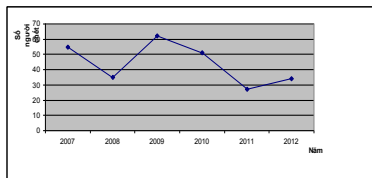

AN TOÀN VỆ SINH THỰC PHẨM Ở VIỆT NAM

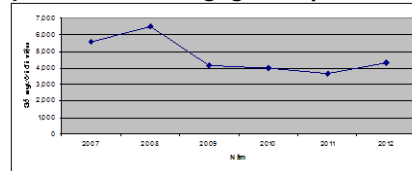
Số vụ ngộ độc thực phẩm trong giai đoạn 2007-2012

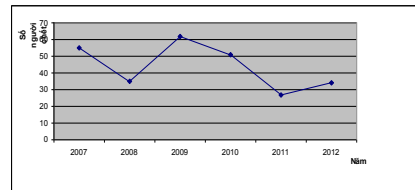
Số người chết do ngộ độc thực phẩm (2007-2012)

Số người ngộ độc thực phẩm qua các năm trong giai đoạn 2007-2012

Số người đi viện do ngộ độc thực phẩm (2007-2012)

AN TOÀN VỆ SINH RAU, QUẢ

- **Vệ sinh an toàn rau, quả:** Là các điều kiện và biện pháp cần thiết từ khâu sản xuất, chế biến, bảo quản, phân phối, vận chuyển cũng như sử dụng nhằm đảm bảo cho rau, quả không gây hại đến sức khỏe, tính mạng của NTD.
- **Nguyên nhân gây mất vệ sinh an toàn rau, quả:**
 - Nhiễm vi sinh vật độc hại,
 - Hàm lượng, dư lượng hóa chất, phụ gia trong các quá trình sản xuất, thu hoạch, sơ chế-chế biến không hợp vệ sinh, bảo quản, vận chuyển và phân phối.

AN TOÀN VỆ SINH RAU, QUẢ (2)

Theo kết quả khảo sát và phân tích của dự án điều tra vệ sinh an toàn trong nông sản thực phẩm cho thấy:

- 38% mẫu rau được phân tích có dư lượng TBVTV,
- 28,5% vượt quá hàm lượng Nitrat cho phép,
- 100% vượt ngưỡng coliform cho phép,
- 46,8% quá mức E.coli cho phép.

Nguồn: Cục Quản lý chất lượng nông lâm sản và thủy sản, Bộ Nông nghiệp và PTNT, 2007.

AN TOÀN VỆ SINH RAU, QUẢ (3)

The screenshot shows a web browser displaying a news article on the Baomoi.com website. The article title is "Bài II: Bắp cải, súp lơ, đậu đũa...độc nhất ngồn thuốc" (Part II: Broccoli, cauliflower, green beans...most toxic pesticides). The article text discusses the use of pesticides in agriculture, mentioning a farmer in Hanoi who uses pesticides to protect his crops from insects. It also mentions a farmer in Hanoi who uses pesticides to protect his crops from insects. The article is dated 12/05/2013. The website header includes navigation links for various topics like Health, Education, and Entertainment. There are also advertisements for a bicycle and a mobile phone.

AN TOÀN VỆ SINH RAU, QUẢ (4)

AN TOÀN VỆ SINH RAU, QUẢ (5)

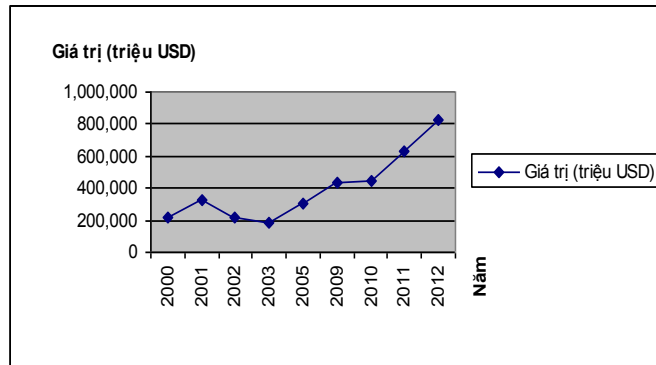
<http://m.vietnamnet.vn/vn/kinh-te/127319/dan-cong-so-buon-thuc-pham-sach-kiem-hon-luong.html>

<http://m.vietnamnet.vn/vn/kinh-te/124571/thuc-pham-sach-hut-khach.html>

MỘT SỐ NÉT CHÍNH TRONG XUẤT KHẨU RAU, QUẢ CỦA VIỆT NAM

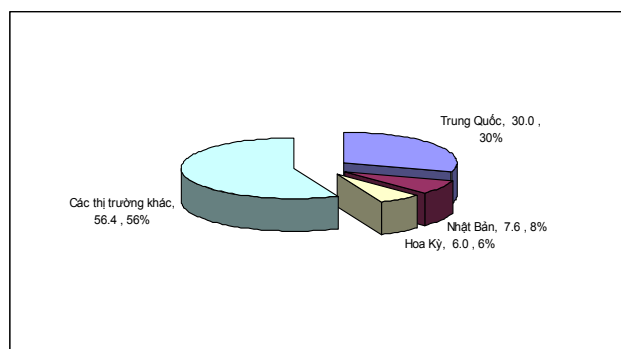
Kim ngạch xuất khẩu rau, quả của Việt Nam (2000-2012)

Nguồn: Tổng Cục Hải quan

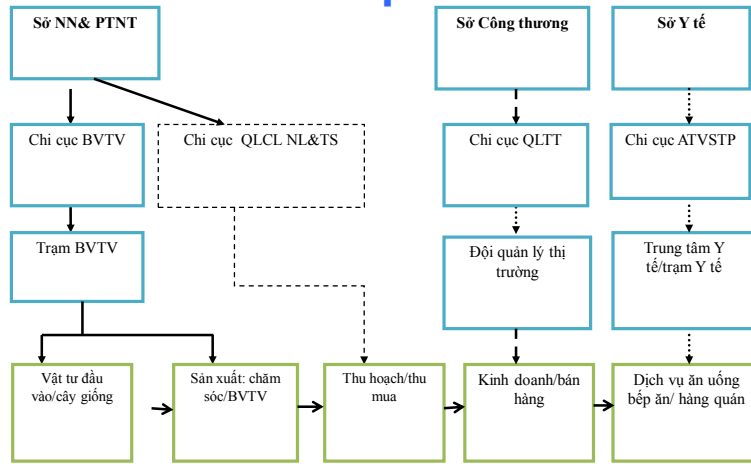
MỘT SỐ NÉT CHÍNH TRONG XUẤT KHẨU RAU, QUẢ CỦA VIỆT NAM (2)

Tỷ lệ kim ngạch xuất khẩu rau, quả tại các thị trường 6 tháng đầu năm 2013

Nguồn: Tổng Cục Hải quan

QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC VỀ CHẤT LƯỢNG VSATTP

**Quản lý Nhà nước về chất lượng VSATTP đối với sản phẩm trồng trọt
(sản xuất và sau thu hoạch)**

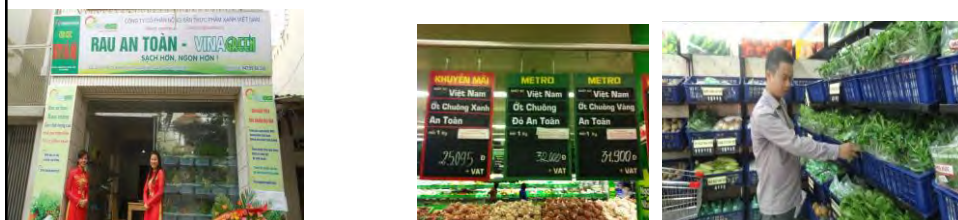
HỆ THỐNG TIÊU CHUẨN TỰ NGUYỆN CHỨNG NHẬN TRÊN RAU Ở VIỆT NAM

T.T	Tiêu chuẩn	Hình thức		Đánh giá chung
		Công	Tư	
1	Rau an toàn (RAT)	X		Gia tăng khá
2	VietGAP	X		Gia tăng chậm
3	GlobalGAP		X	Gia tăng nhanh
4	Metro requirements (Metro GAP)		X	Gia tăng
5	Organic (Nước ngoài + PGS)		X	Gia tăng

ĐỐI VỚI TIÊU CHUẨN RAU AN TOÀN

Đơn vị được phép chứng nhận	Diện tích đã được chứng nhận (ha)	Diện tích sản xuất theo hướng an toàn (ha)
Sở Nông nghiệp & PTNT các tỉnh (64) (1997- 2008) (46)	9.310,9	16.796,71

Nguồn: Cục Trồng trọt, BNN & PTNT

ĐỐI VỚI VIETGAP

Năm	Đơn vị được phép chứng nhận	Số đơn vị được chứng nhận	Số diện tích được chứng nhận (ha)	Đánh giá
2009	10 (8 + bổ sung 2)	- 10 đơn vị - 74 mô hình rau (264,3 ha).		- Đạt 0,03% tổng diện tích gieo trồng rau (CPD, 2011).
2010	10			
2011				
2012	10 (3 đơn vị cấp mới)			
2013	13 (6 đơn vị cấp mới)	Rau: 257 (Riêng Lâm Đồng đạt 118 đơn vị/cá nhân - Quả: 209	- Rau: 532,9 Quả: 3.301	

Nguồn: Cục Trồng trọt, BNN & PTNT

ĐỐI VỚI GLOBALGAP

Năm	Đơn vị được chứng nhận hiệu quả	Thị trường
6/2008	Quả: - HTX vú sữa Lò Rèn Vĩnh Kim: 50 ha; NS=400 tấn/năm. + 10.000-20.000 đ/kg; - HTX Mỹ Thạnh An (Bến Tre): Bưởi da xanh; + 4.000-9000 đ/kg - HTX bưởi năm roi Mỹ Hòa: 24 ha: - Võ Văn Hớn: Chôm chôm Chợ Lách, Bến Tre, - 3 mô hình Thanh long (Hàm Thuận Bắc): 63 ha Rau: - Cty TNHH Đà Lạt GAP: Lâm Đồng (Đơn vị đầu tiên) - Hiện nay Có 4 đơn vị làm về rau	Anh, Canada; TT + XK Anh Đức, Nga, Pháp EU, Châu Mỹ Nhật
6/2013		

Tại Đà Lạt, Lâm Đồng

Thị trường
Hà Nội
TP. HCM,
Đà Nẵng.

Thị trường Nhật, Mỹ,...

ĐỐI VỚI METRO

Năm	Đơn vị được phép chứng nhận	Số đơn vị được chứng nhận/diện tích	Chủng loại sản phẩm	Đánh giá
2013	METRO Cash & Carry	- 2.000 hộ sản xuất đã được đào tạo. - 500 hộ sản xuất rau tại Lâm Đồng.	- Rau, quả và cá. - Rau các loại.	Hiệu quả.

ĐỐI VỚI CHỨNG NHẬN HỮU CƠ

Năm	Đơn vị được phép chứng nhận	Số đơn vị được chứng nhận/diện tích	Chủng loại sản phẩm	Đánh giá
2013	- Tổ chức nước ngoài. - Organic PGS	- 1 công ty (Đà Lạt). - 6 công ty và 4 trung kỹ thuật. - 101 nông dân.	- Rau. - Rau, quả Cá và lúa.	- Gia tăng. - Rất hiệu quả.

MỘT SỐ CẢN TRỞ ĐỐI VỚI MỖI HÌNH THỨC CHỨNG NHẬN

T.T	Tiêu chuẩn	Cản trở lớn
1	Rau an toàn (RAT)	Giá thành hợp lý; Thị trường nội địa.
2	VietGAP	Giá cao. Thị trường trong và ngoài nước.
3	GlobalGAP	Giá quá cao (1 năm). Khó duy trì. Thị trường trong và ngoài nước.
4	Metro requirements (Metro GAP)	Giá thành hợp lý; Thị trường trong và ngoài nước (Trong mạng lưới phân phối của Metro).
5	Organic (Nước ngoài + PGS)	- Giá cao. - Giá rẻ. Hiệu quả; Quy mô nhỏ.

KHÓ KHĂN VÀ THÁCH THỨC TRONG XUẤT KHẨU RAU, QUẢ

➤ Một số thông tin về thị trường EU:

- Chỉ nhập khẩu một số loại trái cây không trồng được ở EU: chuối, xoài và một số loại như cam, quýt chỉ trồng được theo mùa.
- Sự bảo hòa trong tiêu dùng của các nước EU cũ và những đòi hỏi khắt khe về chất lượng sản phẩm.
- Các sản phẩm hữu cơ có nhãn mác thương mại công bằng và được phát triển bền vững sẽ dễ dàng tìm được cách xâm nhập thị trường này

KHÓ KHĂN VÀ THÁCH THỨC TRONG XUẤT KHẨU RAU, QUẢ

➤ Khó khăn và thách thức:

- Quy mô sản xuất rau, quả còn nhỏ, phân tán, chưa có nhiều vùng tập trung.
- Sản phẩm rau, quả áp dụng quy trình VietGAP và GlobalGAP còn ít
- Thông tin thị trường còn hạn chế, nhất là các yêu cầu về nhu cầu sản phẩm của các đối tác, quy định cụ thể đối với từng chủng loại mặt hàng và còn đang thiếu cả những số liệu thống kê của các thị trường nhập khẩu nên khó khăn trong công tác dự tính dự báo.

KHÓ KHĂN VÀ THÁCH THỨC TRONG XUẤT KHẨU RAU, QUẢ

➤ Khó khăn và thách thức (2):

- Còn thiếu một chương trình đồng bộ có mục tiêu về phát triển sản xuất rau, quả.
- Việc bố trí các nhà máy chế biến rau, quả còn chưa thực sự hợp lý. Các dây chuyền thiết bị hiện đại còn chưa được đầu tư hầu hết tại các nhà máy, chưa đáp ứng yêu cầu của các thị trường lớn như Nhật, Châu Âu, Mỹ....
- Giống rau, quả và chất lượng còn chưa hoàn toàn chủ động, nhất là giống rau.
- Mức đầu tư cho công tác nghiên cứu trong lĩnh vực rau, quả cho các khâu như nghiên cứu, con người, đất đai, ... còn nhỏ, ví dụ so với mức đầu tư cho lúa.

KHÓ KHĂN VÀ THÁCH THỨC TRONG XUẤT KHẨU RAU, QUẢ

➤ Khó khăn và thách thức (3):

- Còn thiếu sự liên kết dọc và liên kết ngang giữa các tác nhân trong ngành hàng rau, quả.
- Chưa tạo ra được sự cân bằng giá trị giữa 3 tác nhân: Người sản xuất – Nhà phân phối và người tiêu dùng nên chưa thúc đẩy được người sản xuất:
 - Chưa tạo ra được chất lượng sản phẩm an toàn. Đây chính là vòng luẩn quẩn mà từ lâu nay chúng ta chưa nhìn ra nên còn gặp nhiều khó khăn trong vấn đề VSATTP.

GIẢI PHÁP ĐẢM BẢO VỆ SINH AN TOÀN THỰC PHẨM RAU, QUẢ

- Giải pháp nâng cao năng lực xuất khẩu rau, quả nói chung và vào thị trường Châu Âu nói riêng.
 - Ứng dụng công nghệ cao trong sản xuất rau, quả;
 - Áp dụng hướng sản xuất theo GAP trên quy mô lớn
 - Tổ chức sản xuất phù hợp.

GIẢI PHÁP ĐẢM BẢO VỆ SINH AN TOÀN THỰC PHẨM RAU, QUẢ (2)

- Lập kế hoạch triển khai rộng rãi quy trình sản xuất rau, quả theo hướng VietGAP, GlobalGAP nhằm đảm bảo tiêu chuẩn chất lượng và vệ sinh an toàn thực phẩm. Cần tổ chức các mô hình sản xuất theo bộ tiêu chuẩn EuroGAP.
- + Ứng dụng về công nghệ cao và song song với làm tốt theo tiêu chuẩn VietGAP, GlobalGAP và triển khai EuroGAP.
- + Công tác tổ chức: Mô hình HTX kiểu mới.
Mô hình doanh nghiệp. Tổ chức triển khai với quy mô lớn và tập trung.
- + Hình thức hoạt động: Nhà nông–Doanh nghiệp–Nhà khoa học–Nhà nước–Nhà phân phối/Người tiêu dùng. (Để nắm được nhu cầu về chủng loại sản phẩm, tiêu chuẩn kỹ thuật và hàng rào kỹ thuật của từng thị trường để lựa chọn bộ tiêu chuẩn sản xuất cho phù hợp.)

GIẢI PHÁP ĐẢM BẢO VỆ SINH AN TOÀN THỰC PHẨM RAU, QUẢ (3)

- Xác định đối tượng rau, quả có tiềm năng xuất khẩu hoặc đang có thị trường để sản xuất theo tiêu chuẩn GAP.
- Tuyên truyền giúp cho người sản xuất và doanh nghiệp nhận thức đúng đắn về các rào cản kỹ thuật có thể gặp phải và sự cần thiết phải thay đổi cách thức hoạt động của các doanh nghiệp trong thời gian tới.
- Cần có những đơn vị nghiên cứu, theo dõi và cung cấp các thông tin về các yêu cầu rào cản kỹ thuật triển khai việc thực hiện các hệ thống quản lý có liên quan tới chất lượng, môi trường, pháp luật của từng đối tác nhập khẩu cho các đơn vị sản xuất, chế biến, xuất khẩu và những cơ quan chức năng có liên quan nắm được.

GIẢI PHÁP ĐẢM BẢO VỆ SINH AN TOÀN THỰC PHẨM RAU, QUẢ (4)

- Chính phủ cần hỗ trợ một số khâu:
- + Quy hoạch vùng sản xuất rau, quả;
- + Hỗ trợ vốn từ khâu sản xuất, chế biến và xuất khẩu.
- + Đầu tư hơn nữa cho công tác nghiên cứu.
- + Hỗ trợ khâu vận chuyển.
- + Tạo ra hành lang pháp lý thuận lợi, kiện toàn bộ máy cán bộ Hải quan và đơn giản hóa thủ tục hành chính để hoạt động thông quan xuất khẩu được tiến hành thuận lợi nhất.

GIẢI PHÁP ĐẢM BẢO VỆ SINH AN TOÀN THỰC PHẨM RAU, QUẢ (5)

- **Tăng cường công tác quản lý VSATTP ở Việt Nam**
- + Hoàn thiện hệ thống văn bản quy phạm pháp luật về VSATTP để Luật an toàn thực phẩm thực sự đi vào cuộc sống của người dân.
- + Củng cố lực lượng quản lý chuyên ngành VSATTP đủ quyền lực để giải quyết đến mức cao nhất những vi phạm về ATVSTP; Nâng cao chế tài xử phạt với những người, những cơ sở sản xuất, chế biến kinh doanh vi phạm ATVSTP, nhất là những cơ sở còn bị tái phạm, kết hợp với tịch thu tài sản, phương tiện vi phạm.
- + Ngành Nông nghiệp và PTNT kết hợp với ngành Công thương quản lý chặt chẽ vật tư đầu vào trong sản xuất nông nghiệp nói chung và rau, quả nói riêng, đặc biệt là các hóa chất dùng trong trồng trọt, phân bón và thuốc BVTV.... nhằm ngăn chặn ô nhiễm trong sản xuất và sau thu hoạch.

GIẢI PHÁP ĐẢM BẢO VỆ SINH AN TOÀN THỰC PHẨM RAU, QUẢ (5)

➤ Tăng cường công tác quản lý VSATTP ở Việt Nam (2)

- + Ngành Y tế kết hợp với ngành Công Thương quản lý chặt chẽ hơn nhằm giảm thiểu ô nhiễm trong sản xuất, chế biến và lưu thông phân phối.
- + Có chế độ ưu đãi, chú trọng đào tạo và bồi dưỡng nghiệp vụ cho lực lượng thanh tra chuyên ngành VSATTP nhằm nâng cao năng lực chuyên môn, sáng tạo trong thực thi nhiệm vụ, góp phần xây dựng đội ngũ thanh tra ngày càng vững mạnh.
- + Đưa vấn đề VSATTP vào trong nhà trường từ cấp tiểu học và tăng cường công tác tuyên truyền, giáo dục hơn nữa cho các cơ sở sản xuất, chế biến và kinh doanh thực phẩm nói chung và rau, quả nói riêng và cả NTD nhằm nâng cao ý thức chấp hành các quy định của pháp luật về VSATTP và ý thức trong việc lựa chọn thực phẩm an toàn.

KẾT LUẬN VÀ ĐỀ XUẤT

- VSATTP ở Việt Nam hiện đang là vấn đề rất nan giải và xác định trách nhiệm đảm bảo chất lượng VSATTP là của tất cả mọi người trong xã hội: từ người tiêu dùng, kinh doanh, chế biến, các cơ sở sản xuất, các nhà khoa học, đoàn thể và các cấp chính quyền đến cấp ủy Đảng.

KẾT LUẬN VÀ ĐỀ XUẤT

- Tình hình xuất khẩu rau, quả của Việt Nam đang có chiều hướng tiến triển tốt thể hiện qua kim ngạch xuất khẩu hàng năm trong thời gian gần đây và số lượng thị trường đã được mở rộng. Tuy nhiên để đạt được kim ngạch 1 tỷ USD trong năm là một vấn đề phải có nhiều cố gắng từ các tác nhân trong ngành hàng cũng như các cơ quan quản lý để tháo gỡ những khó khăn và nâng cao năng lực sản xuất và đặc biệt cải thiện chất lượng VSATTP.
- Giải pháp để đảm bảo VSATTP trong rau, quả xuất khẩu nói chung và vào thị trường EU nói riêng cần được đảm bảo chung với việc định hướng sản xuất rau, quả trong thời gian tới và việc thực hiện công tác quản lý VSATTP ở Việt Nam.

XIN CẢM ƠN

Liên hệ :

Ban quản lý Dự án EU-MUTRAP

**Phòng 1203, Tầng 12, Khu Văn phòng, Tòa tháp Hà Nội,
49 Hai Bà Trưng, Hoàn Kiếm, Hà Nội**

Tel: (84 - 4) 3937 8472

Fax: (84 - 4) 3937 8476

Email: mutrap@mutrap.org.vn

Website: www.mutrap.org.vn

(Tài liệu hội thảo được đăng trên trang Web này)